

**המכונית הפרטית היא אחת
התופעות המוזרות ביותר
בתולדות של המין האנושי**

החיה שבאדם

הקור הממונע

יכולה ארץ לקלוט, אפילו תכוסה כולה בכביש-אספלט ענק אחד. מעל למידה מסויימת של רעילות, פשוט אי אפשר יהיה עוד לנשום את אוויר הכרך. גם אם ימירו אז את מנוע-הבנוין במנוע-חשמלי, תעבור השואח מן האוויר אל הרחוב, שאיש לא יוכל עוד לנוע בו, שלא לדבר כלל על מציאת מקום-חנייה.

המכונית משמיעה עדינו, אולי יותר מכל מכשיר אחר. היא קובעת כמידה רבה את איכות חיינו, את מקום מגורינו, את האוויר

ניות את מסד המשק הלאומי כולו. הון עצום נוסף מושקע ברשת של כבישים, החולכים ונסתמים באותה מהירות בה הם נסללים.

אילו הושקע כל ההון העצום הזה במערכת החברה ציבורית, יתכן מאוד שכל בעלי מכוני ניות-הענק היו מוגיעים לעבודתם ולבילוייהם בייתר מהירות, ואפילו בייתר נוחיות.

כיום יודע כל בר-דעת ששיגעון זה מוכרח להביא להתפוצצות. יש גבול למיספר הפכוניות הפרטיות ש-

אדם מן המאדים, המרחף בעלחת מעופפת מעל לאחת הארצות המפותחות בכדור-הארץ, ידווח לי- מיפקדו אי-שם ביקום: „אני רואה הרבה פסים, ועליהם נעים חיפושיות על גלגלים.“ תשובת המיפ- קדה תחיה, מן הסתם: „רד וברר מה פשר התופעה המוזרה הזאת!“

גם ההיסטוריון האנושי, בעוד אלף שנה (אם האנו- שות תגיע לשנת 2973, מבלי להשמיד את עצמה), ית- קשה מאוד להבין את התופעה הזאת.

יתכן שיפתח את הפרק במילים: „כמאה ה-20 תקפה את האנושות מהלתי-רוח מיסתרי רית, שמצאה את ביטוייה העיקרי במכונית הפרטית.“

שיגעון על גלגלים

המכונית הפכה לחלק מה מרכיב של חיינו, עד כי אין אנו מסוגלים לתפוס שהיא, בעצם, תר- פעה מוזרה מאוד.

מוזרה — מפני שהיא פותרת כמה מן המושכלים הראשונים של תרבותנו, ונוגדת את ההתפתחות הכללית של האירגון האנושי. מבחינה מיספרית, גדלה האנושות בקצב מסחרר. עובדה זו, יחד עם התפתחויות הטכנולוגיות, כופה על האנושות אירגון המוני יותר ויותר יעיל, כדי לאפשר קיום על פני כדור הארץ למיספרים שהיו נחשבים, בימי הביניים, כבלתי-אפשריים.

המגנפוליס (כרך הענק) בא במקום המטרופוליס, שבאה במקום העיר, שבאה במקום עיירה כמו פלור-

מאת

אורי אבנרי

רנס או פאריס בימי הרנסאנס. מיפעל-הענק האו- טומטי בא במקום בית-החרושת, שבא במקום הסדנה. והנה, דווקא בשטח זה, ההתפתחות היא הפוכה. לגבי אחת הפעילויות האנושיות הבסיסיות — התנו- עה ממקום למקום — חוזרת האנושות מן האירגון ההמוני (הרכבת, החשמלית) אל כלי-התחבורה פרטי- מישמחתי.

עוד יותר בולט הניגוד לאחר העקרונות המקודשים ביותר של ימינו — היעילות.

מיפעל יעיל עובד שלוש מישמרות ביממה, כדי שהמכונה היקרה לא תשבות אף לרגע. כל חלקיק של כוח-סוס מנוצל. מיפעל שאינו מנוצל כך יוצא מן התחרות, וגוזר על עצמו כלייה.

כל זה אינו חל על המכונית הפרטית. היא מועסקת, בקושי, שעה אחת מתוך 24 שעות היממה. בעלה נוסע בה פעם-פעמיים ביום לעבודתו, ופעם לבילוי-ערב. רק בשבת היא עשויה לשמש לנסיעה ארוכה יותר. כל שאר הזמן שובתת המכונה היקרה כליל.

במכונית יש מקום לחמישה-שישה איש. רק לעי- תים רחוקות מאוד מנוצלים כל המקומות האלה. ה- תפוסה הממוצעת היא מושב אחד או שניים.

לשם הפעלת תפוסה חלקית זו, בחלק מן של הזמן, מופעל מנוע ענקי. ללא כל יחס לצרכים.

מנוע זעיר של כוח-סוס אחד או שניים מספיק כדי להסיע אדם בעיר במהירות סבירה. אולם המכוניות הפרטיות, הסותמות את רחובות הערים בשעות-הפקקים, בשעה שהנהג מוביל את עצמו (לבדו) לעבודה, משו- פעות ב-20, ואף 30 ו-40 כוחות-סוס, ובלועות כמויות מתאימות של דלק.

דלק זה הוא יקר מאוד, וכבר עתה הוא מספיק אך בקושי כדי לספק את שאר הצרכים של האנושות — כשחלק אדיר של כדור-הארץ אינו מתועש. אבל בהניעו את המכוניות, הוא מרעיל את האוויר וגורם למאות מיליוני בני-אדם לנשום בכל ימי חייהם רעלים מסו- כנים. (אדי-המפלס של מנוע המכונית שימשו, בשלב הראשון, לרציחתם של חולי-נפש ויהודים בימי הנאצים.) על פי המכוניות מוצאה האנושות הון-עתק. באר- צות-הברית, מולדת השיגעון הזה, מהווה תעשיית-המכו-

